

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

w sprawie ze skargi P.K.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w C.
z dnia 13 września 2018 r. sygn. akt V Ga (...)
w sprawie z powództwa P.K.
przeciwko [...] Zakładowi Ubezpieczeń S.A. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 listopada 2019 r.,

- 1) odrzuca skargę,**
- 2) nie obciąża P.K. obowiązkiem zwrotu na rzecz
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. w W. kosztów
postępowania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 września 2018 r. Sąd Okręgowy w C., w sprawie o zapłatę, z powództwa P.K. przeciwko [...] Zakładowi Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej w W. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w C. z dnia 28 marca 2018 r. Od powyższego orzeczenia powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zarzucając Sądowi II instancji naruszenie: 1) przepisów prawa materialnego, tj.: art. 19 ust. 1 i 5 w zw. z art. 4 pkt 20 i 21 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych; art. 2 oraz art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o finansowaniu infrastruktury transportu lądowego; art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,

poprzez zastosowanie takiej ich wykładni, która prowadzi do wyłączenia odpowiedzialności deliktowej z art. 436 k.c. w związku z art. 435 k.c. posiadaczy pojazdów mechanicznych w odniesieniu do zarządców dróg za uszczerbek majątkowy powstały w wyniku usuwania skutków wypadków komunikacyjnych w infrastrukturze drogowej; art. 361 § 2 k.c., poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że koszty poniesione przez zarządcę drogi na jej przywrócenie do stanu poprzedniego po zdarzeniu drogowym nie stanowią uszczerbku majątkowego (szkody) z uwagi na fakt, że czynności te stanowią zadania własne jednostek państwowych bądź samorządowych finansowane z budżetu danej jednostki; art. 436 k.c. w związku z art. 435 k.c., mające zastosowanie w zw. z art. 34 i 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz art. 822 §1 k.c., poprzez niezastosowanie tych przepisów do stanu faktycznego sprawy; oraz 2) przepisów prawa procesowego, tj.: art. 384 § 4 k.p.c., poprzez nieuchylenie wyroku Sądu I instancji i nieprzekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji nierozpoznania przez ten Sąd istoty sprawy, którą stanowiła odpowiedzialność odszkodowawcza sprawcy wypadku drogowego za szkody związane z usuwaniem skutków tego wypadku przez zarządcę drogi publicznej, a poprzestanie jedynie na przyjęciu braku legitymacji biernej pozwanego ubezpieczyciela; art. 382 k.p.c. oraz art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., poprzez dokonanie dodatkowych ustaleń bez przeprowadzenia uzupełniającego i koniecznego postępowania dowodowego, bez ich uzasadnienia i podania ich podstawy prawnej oraz art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., poprzez brak uzasadnienia i podania podstawy prawnej stanowiska, że odpowiedzialność odszkodowawcza za uszkodzenie czy zanieczyszczenie drogi publicznej aktualizuje się wyłącznie z winy umyślnej.

W dalszej kolejności skarżący wskazał, że wyżej wskazany wyrok Sądu Okręgowego w C. jest niezgodny z art. 436 k.c. w zw. z art. 435 k.c., znajdującymi zastosowanie w zw. z art. 34 i 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz art. 822 § 1 k.c.

Skarżący podniósł również, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż w niniejszej sprawie nie przysługiwała skarga kasacyjna oraz nie wystąpiły także podstawy wznowienia postępowania przewidziane w art. 401, 401¹, 403 i 416¹ k.p.c. W konkluzjach skarżący domagał się stwierdzenia, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w C. jest niezgodny z niezgodny z art. 436 k.c. w zw. z art. 435 k.c. i w zw. z art. 34 i 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz art. 822 § 1 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest, co do zasady, dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wymaganie to wynika z przyjętego przez ustawodawcę założenia, że odpowiedzialność majątkowa Skarbu Państwa przewidziana w art. 77 Konstytucji i art. 4171 § 2 k.c. może wchodzić w grę tylko wtedy, gdy strona poszkodowana uczyniła wszystko co możliwe, aby nie dopuścić do powstania szkody. Innymi słowy, obowiązkiem strony jest wykorzystanie wszystkich istniejących w systemie instytucji prawnych i dopiero ich bezskuteczność lub brak może, w razie wystąpienia szkody, uzasadniać odpowiedzialność Skarbu Państwa. Pogląd ten koresponduje z założeniem, że demokratyczne państwo prawne, powinno wymagać od członków tej wspólnoty tj.: obywateli, dbałości o swoje prawne interesy i partycypowania w dostarczanych przez prawo środkach, w szczególności środkach zaskarżenia.

Wnosząc skargę dnia 5 kwietnia 2019 r., uszło uwagi powoda, że w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem skargi, do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażący naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz. U. z 2018 r. poz. 5 z późn. zm. - dalej "ustawa o SN").

Zważywszy, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o SN - prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny "szkody judykacyjnej", jest oczywiste, iż spełniając wymagania określone art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., wnoszący skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej.

Mając ponadto na względzie, że przyczyny uwzględnienia skargi nadzwyczajnej są zbieżne przyczynami uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o SN), a także biorąc pod uwagę unormowanie zawarte w art. 89 § 4 ustawy o SN, należy przyjąć, iż począwszy od dnia 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 ustawy o SN) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

as]

aj